

«БЕКІТЕМІН»
ҚР ҒЖБМ «Ұлттық тестілеу
орталығы» РМҚК директоры
Р. Емелбаев
« _____ » _____ 2023 ж.

«Шаштараз жұмыстарының технологиясы (арнайы технология)» пәні бойынша Педагогтердің білімін бағалауға арналған тест спецификациясы (2023 жылдан бастап қолдану үшін)

- 1. Мақсаты:** Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында педагогтердің білімін бағалауға арналған тест тапсырмалырын әзірлеу.
- 2. Міндеті:** Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.
- 3. Мазмұны:** 10120100 «Шаштараз өнері» мамандығы, 3W10120101 «Шаштараз – стилист» біліктілігіне, 4S10120102-«Суретші – модельер» біліктілігіне арналған «Шаштараз жұмыстарының технологиясы (арнайы технология)» пәні бойынша педагогтарды аттестациялауға арналған тест.

№	Тақырып	№	Тақырыпша
1	Шаштараздарға арналған жабдықтар. Шаштараздың түрлері. Құрал- саймандар мен материалдар.	1	Шаштараз өнерінің даму тарихы және оның қазіргі кезеңдегі жағдайы туралы қысқаша ақпарат. Келушілерге қызмет көрсетуге дайындық және қорытынды жұмыс
2	Бас жуудың мақсаттары мен әдістері. Шашқа, бас терісіне күтім жасау	2	Бастың шашты бөлігіне массаж жасау. Массаждың мақсаты, технологиясы
3	Шаш қию. Тарихи анықтама. Шаш қиюдың түрлері мен фасондары. Бас бөліктері. Шаш қайыру. Тарақты ұстау тәсілдері	3	«Шашты жоққа шығару», «Шашты тегістеу» шаш қию әдістері. «Шашты саусақтар көмегімен қию» шаш қию әдісі. «Шашты жеңілдету» шаш қию әдісі. «Шашты жиектеу» шаш қию әдісі. «Шашты градуировкалау» шаш қию әдісі.
4	Шашты қалыпқа келтіру. Шаш сәнінің негізгі элементтері	4	Шаш сәнінің негізгі элементтері: жартылай пробор, пробор, толқын, крон, бұйралық. Бигудисіз суық әдіспен қалыпқа келтіру- ондуляция. Шашты қалыпқа келтіруге арналған фиксаторлық заттар. Электрофен көмегімен шашты қалыпқа келтіру.
5	Бұйралардың түрлері және бұйралау жолдары.	5	Электроқысқыштарды қолданып шашты бұйралау, «өзіне қарай» және «өзінен қарай» әдісі Шашты бигудидің көмегімен қалыпқа келтіру. Шашты бигудидің I, II түрлерімен қалыпқа келтіру.
6	Бояулардың топтары, олардың сипаттамалары.	6	Дайындық жұмыстары. Шаш құрылымын анықтау. 1,2- топтағы ағартқыш бояғыштармен шашты бояу.

	Шашты бояуға арналған жалпы ережелері. Құралдар мен жабдықтар.		
7	Шашты 3,4 топтағы бояулармен бояу-	7	Шашты 3,4 топтағы бояулармен - Балаяж» әдісін орындау. Үшінші топтың бояулармен толық және жартылай рең беру. Төртінші топтағы бояулармен аралас және бөлек бояу
8	Бастапқы және қосалқы шашты бояу. Қазіргі кездегі сәнді шаш бояуәдістері.	8	Ақ шашты химиялық бояумен бояу. Түсті түзету. Ақ шашты екінші топтың бояғыштарымен бояу. Технологияны орындау. Химиялық бояғыштармен қосалқы бояу.
9	Термалық және химиялық бұйралаудың пайда болу тарихы.Құрал саймандар, ерітінді, жабдықтар. Орау, ұстау уақыты.	9	Шаш бұрымдарын коклюшкаға орау. Химиялық бұйралауды орындалу технологиясы. Ұстау уақыты, ерітінді, фиксатор, қауіпсіздік ережелері
10	Шашты әр түрлі әдіспен химиялық бұйралау. Боялған және түссіздендірілген шашқа химиялық бұралау.Шашқа химиялық бұйралаудан кейін күтім жасау жолдары.	10	Шашты қысқыштарға жинаудың тәсілдері, буымдарды біліктерге орындау.
Мәнмәтіндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық ақпараттар, суреттер және т.б).			

4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Шаштараз түрлері Шаштараздарға арналған жабдықтар мен құралдар мен құрылғылар.Қазіргі сатыда шаштаразды дамыту және шаштараз қызметтерінің деңгейі туралы қысқаша ақпарат Шаштараз салондарының орналастыруы.

Шаштараздың түрлері: кешенді (араласқан), мамандандырылған, маусымдық, жол бойындағы.

Шаштараз бөлмелері: күту залы, өндіріс, қосалқы және қойма, әкімшілік-тұрмыстық, санитарлық-техникалық. Олардың маңызы мен талаптары. Ғимарат бөлмелерінің стандарты.

Жұмыс орындарын жарықтандыру ережелері. Желдету - жасанды және табиғи.

Шаштараз жұмыс орны. Шаштараз құралдары мен қерек-жарақтары, олардың сипаттамалары.

Күтім, зарарсыздандыру құралдары. Электр жабдықтары мен электр құралдары, олардың сипаттамалары, мақсаттары.

Электрлік жабдықпен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік. Өрт сөндіру қызметі. Дайындық жұмыстары: жұмыс орнын, құралдарды, аксессуарларды, материалдарды, жабдықтарды дайындау; колды жуу, келушіні пеньюармен жабу, құрал-саймандарды дезинфекциялау.

Қорытынды жұмыстар: ұсақ қырқылған шашты бет, мойыннан тарау. Қызмет көрсету үшін төлемді ресімдеу. Дәретхана үстелінде тәртіп орнату

Бас жуудың мақсаттары мен әдістері. Негізгі жуу операциялары. Шаш күтімі: бастарды жуу процесінің мақсаттары: гигиеналық, деформация, дайындық.

Шашты тазалау тәсілдері. Жуғыш заттар, олардың бас терісіне және шашқа әсері. Су жұмсақ әрі қатты, оны жұмсартатын тәсілдер. Шашты жуу (бейтараптандыру).

Шаштың құрылымына және бас терісінің күйіне байланысты шаштың және бас терісінің

жағдайына байланысты күтімін жасау. Бас терісіне және шашқа арналған косметикалық заттар. Массаж қозғалыстарын игеру және өңдеу (бірізділік, бағыт, күш). Бастың шаш бөлігін Массаж. Массаж мақсаты. Көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштері. Массаж технологиясы.

Шаш қию. Тарихи анықтама. Шаш қию түрлері мен фасондары. Бас бөліктері. Тарақты ұстау тәсілдері.

Шаш қию кезінде шаш өсуінің жиектері, айырықтар – ирек, түзу, көлденең, қиғаш, тарамдалған.. Шаш қиюдың конструктивтік ерекшеліктері: шаш ұзындығы, құрал-саймандар, "тарту" негізгі бағыттары, шашты аймақтарға бөлу, аймақты өңдеу жүйелілігі, қырқудың модельдеуші әдістері, бақылау жіптері. Шаш қию операциялары: "жоқ" шашты жинақтау (тарақты қолданбай, тарақты қолданып), тушевка (қарапайым және филировка қайшымен, ұстарамен), жиектеу (машинкамен, қарапайым қайшымен, ұстарамен). Саусақтарда, филировка әдісімен қырқу тәсілдері. Схемадағы осы тәсілдердің шартты белгілері. Градуирлеу әдісімен қырқу тәсілдері. Схемадағы осы тәсілдердің шартты белгілері. Жиектеу ерекшеліктері, оның түрлері.

Шашты қалыпқа келтіру. Жалпы: шаштың негізгі элементтері: бөліну, толқын, крон, локон.

Шашқа арналған құралдарды бекіту (модельдеу), олардың түрлері мен қолдану әдістері. Шаштарды сәндеу тәсілдері: электрлендіргішті, ыстық бұйралауды қолданумен (марсель форсиптерін және электр пышақтарын қолданумен) curlers және қысқыштарды қолдану арқылы бұрауыштарды (салқын сәндеу - сіңіру) пайдаланбай. (салқын сәндеу - онкомпонент) Зығыр ұрығын дайындау. Шашты құраммен сулау және тарау. Суық төсеуді орындау. Шашты кептіру, кептіргеннен кейін тарау, тұйықтау, шашты безендіру, лакпен бекіту. Фенмен сәндеу кезінде шашты өңдеудің негізгі кезеңдері: шашты жуу, шашты бекіту, шашқа қосымша қаттылық беретін, шашты тарау, оларға қажетті бағыт беру, фенмен қалау, шашты лакпен бекіту.

Сынамасы бар, сынамасы жоқ, артқа тарақпен шаш төсеу. Толқындарды салу (өңдеу): қисық, түзу, көлденең. "Бомбаж", "брашинг" әдісімен, саусақтардың көмегімен салу.

Бұйраларды бұйралау, түрлері, тәсілдері: ыстық бұйралау толқын немесе бұйра түрінде ыстық қысқышпен жүргізіледі. Бұйралау алдында, ұштарын секіріп алмау үшін, шашты аздап майлау керек. Жүйелі бұйралағанда (әрбір бас жуғаннан кейін) шаш қалыпты пішінін қабылдайды және шаш жуудан бас жуғанға дейін сақталады; бұйралар әдетте толқыннан аз уақыт сақталады. Шашты бұйралау тәсілі қиын. Дегенмен, оны жұмыста пайдалану әртүрлі шаштарды орындау үшін көбірек мүмкіндіктер ашады. Бұйралаудың бұл тәсілі толқын сызығы бастың барлық шаш жамылғысының өсу шетінде өтетін Жоғары шашты орындағанда ерекше мән алады. Мұндай шашта барлық шашты жоғары қарай, макушки немесе темен бөлігіне қарай тарайды. Бұйра шаштың өсу шетінен бірте-бірте толқынды толқынды жоғары көтереді. Бұл жағдайда барлық жұмыстың шамамен жартысын өзінен, ал жартысын - өзіне жібереді. Шашты толқындармен бұйралау әдісі. Шашты осы жолмен бұйра отырып, шебер оларды өз бағытында өңдейді. Әр толқынды өңдеген кезде қысқыштар мен тарақты барлық уақытта жіптің түбінен оның соңына қарай созады. Оқу өрісінде жаттығуды бастағанда, оны ең алдымен мұқият тарақпен тараңыз. Содан кейін қысқыштар 110-120° С температураға дейін қызады және шашты бұйраға бұйралағанда сияқты олардың қызу дәрежесін тексереді. Содан кейін шашты ируді тарақпен көтеріп, оларды толқынның ұшына дейін созады. Қысқыштар тараққа тиіп болғаннан кейін, оларды бұраудың жалпы бағытын сақтай отырып, сәл бұрау керек. Сол сәтте тарақты жіптен әрі қарай соза отырып, оны қосымша тарақпен тарайды. Бұл шашты сапалы және әдемі бұйралауды қамтамасыз ететін қысқыштардың бетіне жақсы бөлінеді.

Бояғыш топтар, олардың сипаттамалары. Шаштарды бояуға арналған жалпы ережелер Құралдар мен құрылғылар: бояғыштар топтары, олардың сипаттамалары. Шаш түсінде қолданылатын аспаптар мен құрылғылар. Шаштарды бояуға арналған жалпы ережелер. Бояу алдындағы дайындық жұмыстары: шаш құрылымын анықтау. Теріге сезімталдықты, бояғыштарды сұйылтуды және т.б. бояғыштармен жұмыс жасаңыз. Бояғыштармен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік және сақтық шаралары.

Бояғыштармен боялған 3,4 топ: Үшінші топқа тонированные сусабындар (londaton, ирис және

т.б.) кіреді. Бұл бояғыштар химиялық белсенді емес. Олар сондай-ақ физикалық бояулар деп аталады, себебі олар шашты кератинмен емес, тек үстіңгі жағына әсер етеді. 4-топқа табиғи түрде шыққан барлық түрлер, мысалы, хина, басма және т.б.

Табиғи бояғыштар, олар аяқталған формада өңделетіндіктен, шақырылады. Хына мен басмадағы бояғыш заттар өсімдіктердің сабақтарында, жапырақтарында және гүлдерінде болады. Кептірілген және ұнтақ күйіне ұсақталған, бояғыштар пайдалануға дайын.

Бастапқы және қосалқы шашты бояу. Шаштарды бояудың қазіргі заманғы әдістері:

Бастапқыда химиялық немесе табиғи бояғыш композицияларға ұшырамаған жаңа шаш шаштары деп аталады. Осындай бұйралармен жұмыс істеу қарапайым ережеге қатаң ұстануды қажет ететін бірқатар ерекшеліктерге ие:

Бояғыш шаштың тамырына бірден қолданылмайды. Бұдан бұрын боялмаған және ағартылмаған бұйралардың түсі тамырдан 2-5 см биіктікте орындалады. Бояу композициясын қолданғаннан кейін ғана шаштардың барлық ұзындығына арналған. Бұл «жанып кетудің» пайда болуына жол бермейді - тым жарқын және табиғи емес тамырлар.

Ашық қоңыр, қызыл және сары түстерде шашты бояған кезде бұл ережені сақтамау күтпеген салдарға және бояуға қажеттілік тудыруы мүмкін, ол келушінің саусақтың денсаулығына теріс әсер етеді. Бүгінгі бояудың бұл әдісі бұрынғы боялған бұйраларды жаңартып, өтулер мен дыбыстарды реттеуге қажетті тәжірибелі шеберлермен қолданылады. Қажетті нәтижелерге қол жеткізу үшін келесі бояуды қолдану схемасын қолдану керек:

1. Бояуды түбірлерге қолданғаннан кейін сіз 15-20 минут күтуіңіз керек.
2. Бояғыштың эмульсиясын шаш ұзындығы бойымен ұзартып жағып, сол уақытқа қалдырыңыз.
3. Сумен жуыңыз, бас сияқты сусабынды жуыңыз. Бұл процедура судың бұдырларының сәл суланғаннан кейін жүзеге асырылады.

4. 5-10 минут күтіңіз және бас терісі үшін қолайлы температурада сумен мұқият шайыңыз.

Қажетті көлеңкелерді алу үшін, жұмыс композициясы осы композициялармен жұмыс істеудің ережелеріне және технологиясына сәйкес дайындалуы керек, әрбір нақты жағдайға оларды таңдау.

Жылу және химиялық толқынның пайда болу тарихы. Композициялар, жабдықтар, құралдар. Алдады. Экспозиция уақыты: термалды шашты құруға арналған тарихи негіз. Құралдар мен қондырғылар. Дайындық жұмыстары. Термалды бұйралауға арналған композициялар. Клиптерге арналған шаш жинағының жолдары, шыбықтардағы бұрылыстар. Құрылымның экспозиция уақыты, соңғы жұмыс.

Шаштың термиялық бұйралауы үшін сақтық шаралары мен сақтық шаралары. Раушан шаштарын құру туралы тарихи ақпарат. Құралдар мен қондырғылар. Тұрмыстық және импорттық препараттар. Химиялық беріктікпен шашты сүрту ерекшеліктері, химиялық жол бермеу кезінде шаштың бұзылуына әкеледі. Дайындық жұмыстары. Химиялық заттардың технологиясы. Композициялардың және түзету заттардың әсер ету уақыты. Қорытынды жұмыс. Пирстердің заманауи түрлері.

Химиялық рұқсат берудің қауіпсіздігі мен сақтық шаралары.

Химиялық бұйралаудың заманауи түрлері. Боялған және түссізденген шашты химиялық бұйралау.

Химиялық бұйралаудан кейінгі шаш күтімі: бұйралау алдында, ең алдымен түссізденген шаштың жағдайын, олардың бояу дәрежесін анықтау маңызды. Дегенмен, химияның қосымша агрессивті әсері ерекше стресс тудыруы мүмкін және шаш құрылымынан жеткілікті беріктікті талап етеді. Егер артық сыну, жоғалу, ұштардың ыдырауы бар болса, онда ағартылған Шашқа Химиялық бұйралаудан бас тарту керек. Егер бояу ұзақ уақыт бойы жүргізілген болса және тамыр өссе, онда қосымша бұйралаудың алдында тамыр жүйесін өңдеу үшін тұндырғыш қоспаны дайындау қажет. Әйтпесе, ерітілген химиялық құрам жіптердің осы бөлігіне жағу кезінде өте әлсіз әсер етеді. Бұйра бұйра бұйрасын жасаудың заманауи әдістемелерінің массасының пайда болуына қарамастан, шашты химиялық бұйралау шаштараз қызметі өте қажет. Оның нәтижесінде әсер ететін негізгі сәт кейінгі күтім болады. Сондықтан, бұйра өзгеруінің осындай нұсқасын таңдау алдында, химиядан кейін шашты талап ететін дербес процедуралардың ерекшеліктерімен танысу керек.:

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: Тест тапсырмаларының

қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 25 %; орташа деңгейде (В) – 50 %; жоғары деңгейде (С) – 25 %.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жана жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формалары: Бір дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмасын орындау уақыты: Бір тапсырманы орындау ұзақтығы орташа – 2-2,5 минут.

8. Бағалау: Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Төрт жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап таңдалған тапсырма үшін 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға 0 балл алады.

9. Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

1. И. Ю. Одиноква., Т. А. Черниченко. Шаштараз жұмыстарының технологиясы. Оқу. білім беру / Одиноква И. Ю., Т. А. Черниченко. стер. – М.: «Академия» баспа орталығы, 2004. 176 б.

2. О. А. Панченко. Шаштаразісі. Оқу. оқуқұралы / О. А. Панченко. – 3-ші басылым., стер. - Ростов н / Д.: «Феникс» баспа орталығы, 2010. — 318 б.

3. Т. А. Черниченко. Шашты модельдеу және сәндік косметика. Оқу. орта үшін жәрдемақы. проф. оқу. оқуорындары / Т. А. Черниченко. – 5-ші басылым., стер.- М.: «Академия» баспа орталығы, 2011. — 208 б.

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
Техникалық және кәсіптік
білім департаменті

(қолы)

(Т.А.Ә)

«___»

2023ж.

